

ROMAN

UNUTMANIN GENEL TEORİSİ

JOSÉ EDUARDO
AGUALUSA

PORTEKİZCE ASLINDAN ÇEVİREN
SEVCAN ŞAHİN

UNUTMANIN GENEL TEORİSİ

José Eduardo Agualusa

Dünya Roman - Öykü

TİMAŞ YAYINLARI | 4425

Dünya Edebiyatı Dizisi | 53

EDİTÖR

Ayşe Tuba Ayman

KAPAK TASARIMI

Barış Şehri

İÇ TASARIM

Tamer Turp

1. BASKI

Nisan 2018, İstanbul

2. BASKI

Şubat 2019, İstanbul

ISBN

ISBN: 978-605-08-2773-6

TİMAŞ YAYINLARI

Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No: 5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24

timas.com.tr

timas@timas.com.tr

   timasyayingrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık

Sertifika No: 12364

BASKI VE CİLT

Sistem Matbaacılık

Yılanlı Ayazma Sok. No: 8

Davutpaşa-Topkapı/İstanbul

Telefon: (0212) 482 11 01

Matbaa Sertifika No:16086

YAYIN HAKLARI

© *Teoria Geral do Esquecimento*, José Eduardo Agualusa orijinal adıyla

2012 yılında yayımlanan ve Literarische Agentur Mertin Inh. Nicole Witt. e. K.

Frankfurt Germany tarafından temsil edilen bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları

Akçalı Ajans ile anlaşmalı olarak Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir.

İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

JOSÉ EDUARDO AGUALUSA

Afrika'nın en önemli yazarları arasında anılan José Eduardo Agualusa, 1960 yılında Huambo, Angola'da dünyaya geldi. Eğitim hayatını Lizbon'da tamamladı. Portekiz, Angola ve Brezilya üçgeninde bir hayat sürüyor. Hem bir romancı hem de bir gazeteci olarak ülkesinin sesi olmaya devam ediyor.

Layık görüldüğü ödüller arasında Uluslararası Dublin Edebiyat Ödülü (2017), İngiliz PEN Ödülü (2014), Fernando Namora Ödülü (2013), FNLIJ Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Ödülü (2013) ve Independent Yabancı Kurgu Ödülü (2007) bulunmaktadır. Ayrıca Uluslararası Man Booker Ödülü (2016) finalistleri arasında yerini almıştır.

Eserleri otuza yakın ülkede yayımlanmıştır.

Ludovica, hiçbir zaman gökyüzüne bakmayı sevmeydi. Çocukken bile, açık alanlarda yaşadığı korku ona işkence gibi gelirdi. Evden çıkarken kendini zayıf, savunmasız, sırtından kabuğu çıkarılmış bir kaplumbağa gibi hissedirdi. Çok küçükken, altı yedi yaşlarında, hava nasıl olursa olsun siyah büyük bir şemsiyenin koruması olmadan okula gitmeyi reddederdi. Ne ailesinin durumdan duyduğu rahatsızlık ne de arkadaşlarının acımasız alayları onu caydırırdı. Ludo, daha sonra iyileşti. ‘Kaza’ dediği şey gerçekleşene kadar bu ilkel korkuya bir önsezi gibi bakmaya devam etti.

Ailesinin ölümünden sonra, kız kardeşinin evinde yaşamaya başlayan Ludo nadiren dışarı çıkardı. Sıkılan gençlere Portekizce öğreterek biraz para kazanır, bunun dışında okur, nakış işler, piyano çalar, televizyon izler ya da yemek pişirirdi. Akşam olduğunda pencereye yaklaşır, uçuşunun kenarına yaslanmış gibi karanlığa bakardı.

Odete rahatsız olmuş bir halde başını sağa sola sallayarak, “Ne oldu Ludo, yıldızların arasına düşmekten mi korkuyorsun?” diye sorardı.

Odete lisede İngilizce ve Almanca dersleri verirdi. Kardeşine karşı derin bir sevgi besliyordu. Onu yalnız bırakmamak için seyahat etmekten bile kaçınır, tatillerini evde

geçirirdi. Bazı arkadaşları özverisinden dolayı onu över, bazılarıysa aşırı fedakâr olmasını eleştirirdi.

Ludo'ysa yalnız yaşamayı hayal bile edemez, bir yandan da kardeşine yük olmaktan endişe duyardı. Siyam ikizleri gibi göbekten bağlı olduğunu düşündüğü kız kardeşi olmadan adeta bir ölüydü. Odete onu her gittiği yere sürüklerdi. Ablasının bir maden mühendisine âşık olması Ludo'yu hem mutlu etmiş hem de korkutmuştu. Orlando, çocuksuz bir duldu. Bir Portekiz şehri olan Aveiro'ya mirasla ilgili karmaşık bir sorunu halletmeye gelmişti. Aslen Angola'nın Catete bölgesinden olan Orlando, Angola'nın başkenti Luanda ile çalıştığı elmas şirketi tarafından yönetilen, küçük şehir Dundo arasında yaşıyordu. Bir pastanede şans eseri tanışmalarından iki hafta sonra, Orlando Odete'ye evlenme teklifi etti. Orlando Odete'nin şartlarını bildiği için reddedilmeyi bekliyordu, bu nedenle Ludo'nun da onlarla gelip Angola'da yaşaması için ısrar etti.

Bir sonraki ay Luanda'nın en lüks apartmanlarından birinin üst katındaki büyük bir eve yerleştiler: *Prédio dos Invejados*, Kıskanılanlar Apartmanı.

Ludo için yolculuk zor geçmişti. Sakinleştiricilerin etkisiyle evden bilinçsiz bir halde, sızlanarak çıktı. Uçuş boyunca hep uyudu. Sonraki sabah eskisine benzer bir rutine uyandı. Orlando değerli bir kütüphaneye sahipti; içinde Portekizce, Fransızca, İspanyolca, İngilizce ve Almanca dillerinde binlerce eserin olduğu, dünya edebiyatının neredeyse tüm büyük klasiklerinin yer aldığı bir kütüphaneydi bu. Ludo'nun şimdi daha fazla kitaba erişimi, ancak daha az vakti vardı. Çünkü evdeki iki hizmetçi ve bir aşçının

gönderilmesi için ısrar etmişti, şimdi tüm ev işlerinden kendisi sorumluydu.

Bir akşam mühendis, elinde dikkatle taşıdığı karton bir kutuyla eve geldi ve kutuyu baldızına uzattı:

“Bu senin için Ludovica, sana arkadaşlık etmesi için, çok uzun süre yalnız kalıyorsun.”

Ludo kutuyu açtı, kutunun içinde, ona korkuyla bakan yeni doğmuş beyaz bir köpek yavrusu buldu: Erkek, Alman Kurdu.

Orlando açıkladı:

“Hızla büyür. Bu az rastlanır bir albino, güneşe çok çıkmamalı. Ona ne isim vereceksin?”

Ludo hiç tereddüt etmedi:

“*Fantasma!*”¹

“Fantasma?”

“Evet, bir hayalete benziyor, onun gibi bembeyaz.”

Orlando kemikli omuzlarını silkti:

“Çok güzel, o halde ismi Fantasma olsun.”

Zarif, anakronik ferforje merdiven, sıkı bir sarmal halinde oturma odasından terasa kadar uzanıyordu. Teras şehrin en güzel yerlerini görüyordu: Körfez, ada ve dalgaların arasına terk edilmiş sahillerden oluşan uzun bir kolyeyi anımsatıyordu uzaktan.

1 Hayalet. (ç.n.)

Orlando terastaki boşluğu bir bahçeye dönüştürerek değerlendirmişti. Begonyalar kamelyadan aşağı, parfümlü, lila bir gölgeyle zemine uzanıyordu. Köşelerden birinde nar ve birkaç çeşit muz ağacı vardı. Evine gelen misafirler gördükleri bu manzarayı genelde garipselerlerdi.

“Muz ağaçları, Orlando? Burası bahçe mi, avlu mu?”

Mühendis bu sorulardan rahatsız olurdu. Muz ağaçları ona çocukken oynadığı kerpiç duvarlar arasındaki avluyu hatırlatırdı. Orlando’ya kalsaydı daha mango, Malta eriği ve sayısız papaya ağacı da dikerdi. Ofisten döndüğünde, her zaman oturduğu yerde, elinde bir bardak viski, dudaklarının arasında yanan siyah bir sigarayla gecenin şehri ele geçişi izlerdi. Fantasma da ona eşlik ederdi. Ludo’nun tersine Fantasma terası çok sevmişti. Halbuki Ludo ilk birkaç ay pencerelere yaklaştırmaya cesaret bile edememişti.

“Afrika’nın gökyüzü bizimkinden çok daha büyük,” diye açıkladı kardeşine, “bizi çarpar.”

Güneşli bir nisan sabahı, Odete heyecanlı ve korkmuş bir halde öğle yemeği için eve geldi. Şehir merkezinde olaylar patlak vermişti. Orlando o gün Dundo’daydı, eve gece geç saatte geldi, gelir gelmez karısıyla yatak odasına kapandı. Ludo onların tartışmalarını duyabiliyordu. Kardeşi mümkün olan en kısa sürede Angola’yı terk etmek istiyordu:

“Teröristler, canım, teröristler...”

“Teröristler mi? Bir daha asla bu kelimeyi benim evimde kullanma!”

Orlando, Odete'ye daha önce hiç bağırma-mıştı, boğazına bıçak dayanmışçasına öfkeyle fısıldadı:

“O terörist dediğin insanlar, benim ülkemin bağımsızlığı için mücadele ediyorlar. Ben Angolalıyım, hiçbir yere gitmiyorum.”

Hareketli günler geçmişti. Manifestolar, grevler, mitingler. Ludo, sokaktaki insanların gökyüzünde havai fişek gibi patlayan kahkahalarının eve dolmaması için pencereleri kapatıyordu.

Orlando, yüzyılın başında Catete'ye yerleşmiş Minhotolu bir tüccarın ve doğum yaparken yaşamını yitirmiş Luan-dalı bir melezin, hiçbir zaman güçlü aile bağlarına sahip olamamış oğluydu. Kuzenlerinden biri, Vitorino Gaviao tam da bu zamanlarda yeniden ortaya çıktı. Beş ay boyunca Paris'te yaşamış, Portekizli ve Afrikalı sürgünlerin uğrak yerleri olan barlarda içerek, kadınlarla flört ederek, kâğıt peçetelere şiirler yazarak romantik devrimci ruh haline bürünmüştü.

Vitorino, evlerine yıldırım gibi düştü; kitaplıktaki kitap-ları, dolaptaki bardakları dağıttı ve bu durum Fantasma'yı pek sinirlendirdi. Yavru köpek güvenli, uzak bir mesafeden hırlayıp havlayarak onu takip ediyordu.

Vitorino, “Yoldaşlar seninle konuşmak istiyor lanet olası!” diye bağıırıyordu. Orlando'nun omzuna bir yumruk atarak, “Geçici hükümetle müzakere ediyoruz, eğitimli insanlara ihtiyacımız var, sen eğitimli birisin,” dedi.

Orlando, “Olabilir,” diyerek kabul etti. “Aslında yeterince eğitimli insan var, eksik olan şey sağduyu.”

Bir an duraksadıktan sonra, “Evet,” dedi sessizce, “bu ülke bugüne kadar biriktirdiği deneyimi kullanmalı.” Ancak hareketin kalbindeki radikal akımdan korkuyordu. Toplumsal adaletin gerekliliğinin farkındaydı, ama komünistler her şeyi kamulaştırmakla tehdit ediyorlardı, bu da Orlando’yu korkutuyordu. Tüm mallara el koymak, beyazları ülkeden atmak, küçük burjuvanın dişlerini sökmek. Orlando mükemmel bir gülüşe sahip olmakla gurur duyardı, takma diş kullanmak istemezdi. Kuzeni güldü, dilin aşırılıklarını zamanın öfkesine verdi, viskiyi övdükten sonra biraz daha aldı. Jimi Hendrix gibi kıvrıkcık bir saç küresiyle gezen bu kuzen, terli göğsünü sergileyen çiçekli gömleğiyle kız kardeşleri korkutuyordu.

“Bir siyah gibi konuşuyor!” dedi Odete suçlayan bir tavırla. “Ayrıca leş gibi kokuyor, ne zaman gelse bütün eve kokusunu yayıyor.”

Orlando öfkelenmişti. Kapıyı çarpıp çıktı. Akşam saatlerinde daha kuru, daha sert, dikenli bir çalıya benzeyen biri olarak döndü. Bir paket sigara ve bir şişe viski alarak Fantasma’yla birlikte terasa çıktı; orada bir süre kaldıktan sonra karanlık kavuşurken ağır bir sigara ve alkol kokusuyla geri döndü. İçeri girerken tökezledi, kahrolası hayata sessizce küfrederken mobilyaların üzerine yığıldı kaldı.

Duyulan ilk silah sesleri büyük veda partilerinin habercisiydi. Gençler sokaklarda bayrak sallayıp ölürlen kolon-

yalistler dans ediyorlardı. Apartmandaki kapı komşusu Rita, Luanda'dan ayrılıp Rio de Janeiro'ya taşınmaya karar vermişti. Son gece yaklaşık iyi yüz arkadaşını gün doğumuna kadar sürecektir bir akşam yemeğine davet etti.

“İçemediklerimizi size bırakacağız,” dedi Orlando'ya, kilerdeki kasalar dolusu en iyi Portekiz şaraplarını göstererek. “İçin hepsini. Önemli olan o komünistlere kutlama yapacak zırnık bile bırakmamak.”

Üç ay sonra apartman neredeyse bomboştu. Diğer yandan Ludo, onca şişe şarabı, kasalarla birayı, jambonu, tuzlu morina balığını, kilolarca tuzu, şekeri, unu ve daha ismi sayılmayan nice temizlik malzemesini nereye koyacağını şaşırmıştı. Orlando, spor araba koleksiyoncusu bir arkadaşından Chevrolet Corvetti ve Alfa Romeo GTA teslim almıştı. Bir diğeri evinin anahtarlarını vermişti. Orlando, kız kardeşlere hayıflanarak, “Hiçbir zaman şanslı bir adam olmadım,” dedi. Anlamak zordu, ironi mi yapıyordu, yoksa ciddi miydi: “Tam da şimdi; ev, araba koleksiyonu yapmaya başlamışken komünistler çıkıp hepsini elimden alacaklar.”

Ludo radyoyu açardı, devrim sokaktan içeri girerdi. “*Bu karmaşa halkın gücünü gösteriyor,*” deyip duruyordu dönemin en ünlü şarkıcılarından biri. Bir diğeri, “*Hey kardeşim,*” diyordu, “*kardeşini sev / onun rengine bakma / onu sadece bir Angolalı olarak gör / birleşmiş tek vücut Angola halkıyla / bağımsızlık gelecek.*” Bazı melodiler şarkı sözleriyle uyumlu değildi. Dertli türküler, antik bir alacakaranlık ışığı gibi başka bir dönemin şarkılarından çalınmışa benziyordu.

Ludo, yarı gizlenmiş halde perdenin arkasından sokağı gözetliyordu, ağzına kadar erkek dolu kamyonları izliyordu. Bazıları bayrakları sallıyordu, bazıları pankartları:

Tam Bağımsızlık!

500 yıllık sömürgeci baskıya yeter!

Gelecek İstiyoruz!

Bütün sloganlar ünlem işaretiyle sonlanıyordu. Ünlem işaretleriyle protestocuların taşıdığı *katanalar*² iç içe geçiyordu. Pankartların yanı sıra bayrakların üzerindeki katanalar da parlıyordu. Erkeklerin bazıları silahlarını kaldırarak ellerinde taşıyor, kederli bir haykırıyla keskin yüzlerini birbirine vuruyorlardı.

Ludo, bir gece rüyasında, hatırı sayılır büyüklükteki evlerin bulunduğu şehrin sokaklarının altında sonsuz bir tünel ağının uzandığını gördü. Ağaçların kökleri tonozlar üzerinden aşağı uzanıyordu. Binlerce insan yeraltında çamur ve karanlık içinde, burjuvazinin kanalizasyona attıklarıyla besleniyordu. Ludo kalabalığa doğru yürüyordu. Erkekler katanaları sallıyorlardı. Birbirine vuran katanaların keskin yüzünden çıkan ses tünel boyunca yankılanıyordu. Onlardan biri, kirli yüzünü Portekizli kadının yüzüne yanaştırdı ve gülümsedi. Portekizli kadının kulağına tok ve tatlı bir sesle fısıldadı:

“Bizim göğümüz sizin yeriniz!”

2 Katana, Sovyetlerin orak çekiç figüründen esinlenerek çizilen, Angola bayrağındaki kılıca benzer kesici alete verilen isim. (ç.n.)

KÜÇÜK BİR ÖLÜM İÇİN NİNİ

Odete, Angola'yı terk etmek konusunda ısrarlıydı. Kocasıysa homurdanarak ağır sözlerle karşılık veriyordu. Kadınlar isterlerse gidebilirlerdi. Ancak kolonyalistler gitmek zorundaydı. Hiç kimse onları şehirde istemiyordu. Bir devir kapanıyordu. Yeni bir dönem başlıyordu. Ne fırtına ne güneş; her ne olursa olsun Portekizlilerin kalma şansı yoktu artık. Mühendis kendi kendine konuştuğuca daha da öfkeleniyordu. Afrikalılara karşı işlenen suçları, yapılan hataları, adaletsizlikleri, utanmazlıkları düşünerek saatlerini harcayabilirdi. Odete bile neredeyse Portekiz'e dönmek için ısrar etmekten vazgeçmiş, kendini gözyaşları içinde misafir odalarından birine kapatmıştı. Bağımsızlığın ilanından iki gün önce Orlando eve büyük bir sürprizle geldi: Bir hafta sonra Lizbon'da olacaklardı.

Odete gözlerini kocaman açtı:

“Neden?”

Orlando misafir odasındaki koltuklardan birine oturdu, kravatını gevşetti, gömleğinin düğmelerini açtı ve sonunda ayakkabılarını çıkarıp küçük kahve masasının üstüne uzattı:

“Çünkü gidebiliriz, artık Angola'dan ayrılabiliriz.”

Bir sonraki gece çift başka bir veda partisine katıldı. Ludo gece ikiye kadar kitap okuyup örgü örerek onları bekledi. Yatmaya giderken huzursuzdu, doğru düzgün uyuyamadı, sabah yedide uyanınca bir sabahlık giyip kardeşine seslendi. Cevap veren olmadı. Başlarına bir şey geldiğinden emindi. Telefon rehberini aramaya başlamadan önce bir saat daha bekledi. İlk olarak Nunesleri –bir gece önceki partiyi organize eden çifti– aradı. Hizmetçilerden biri telefona baktı, aile havaalanına gitmek üzere yola çıkmıştı. Mühendis Bey ve eşi partiye gelmişlerdi, evet, ancak kısa bir süre kalıp ayrılmışlardı, Orlando Bey’i hiç bu kadar iyi görmemişti. Ludo teşekkür edip telefonu kapattı. Telefon rehberini yeniden açtı ve Luanda’yı çoktan terk etmiş olan arkadaşlarının isimlerinin üzerini kırmızıyla çizdi. Çok azı kalmıştı, sadece üçü telefona cevap verdi, ama hiçbirini bir şey bilmiyordu. Onlardan biri, Salvador Correia Lisesi’nde matematik öğretmeni idi, bir polis arkadaşıyla konuşacağına dair söz verdi. Bir haber alır almaz arayacağını söyleyip kapattı.

Saatler geçti, silah sesleri duyulmaya başladı, önce tek tük atışlar, ardından otomatik silahla arka arkaya atışlar. Telefon çaldı. Karşı tarafta genç olduğu anlaşılan, karakteristik bir Lizbon aksanına sahip burjuva bir ses vardı, Odete Hanım’ın kız kardeşiyle konuşmak istediğini söyledi.

“Ne oldu?”

“Sakin olun hanımefendi, sadece taşları istiyoruz.”

“Taşlar mı?”

“Hanımefendi, neden bahsettiğimi gayet iyi biliyorsunuz. Siz bize elmasları verin, ben de sizi rahat bırakacağımıza dair şerefim üzerine söz vereyim. Size hiçbir zarar gelmeyecek, kardeşinize de öyle. İsterseniz bir sonraki uçakla Lizbon’a gidebilirsiniz.”

“Kardeşime ve enişteme ne yaptınız?”

“Yaşlı adam sorumsuzca davrandı. Aptallıkla cesareti birbirine karıştıran insanlar var. Ben Portekiz ordusunda subayım, beni kandırmaya çalışan insanlardan hiç hoşlanmam.”

“Ona ne yaptınız? Ablama ne yaptınız?”

“Fazla zamanımız yok, bu iş iyi de sonuçlanabilir kötü de.”

“Ne istediğinizi bilmiyorum, yemin ederim bilmiyorum...”

“Kardeşinizi tekrar görmek istiyor musunuz? Sessizce evde bekleyin, kimseye haber vermeyin. Ortalık biraz yatışınca eve gelip değerli taşları teslim alacağız. Hanımefendi, bize mücevherleri teslim ettiğinizde biz de Odete Hanım’ı serbest bırakırız,” dedi ve telefonu kapattı.

Karanlık kavuşmuştu. Mermiler gökyüzünü çizgi çizgi yarıyordu. Patlamalar camları sallıyordu. Fantasma koltuklardan birinin arkasına saklanmıştı. Ludo bir baş dönmesi, mide bulantısı hissetti. Banyoya zor yetişti ve tuvalete kustu, sonra titreyerek yere oturdu. Kendini zar zor toparladıktan sonra yalnızca beş günde bir yerleri süpürmek ve toz almak için girdiği, Orlando’nun çalışma odasına gitti. Mühendis, Portekizli bir antikacıdan aldığı heybetli, zarif çalışma masasıyla gurur duyardı. Ludo ilk çekmeceyi

açmaya çalıştı, ama beceremedi. Bir çekiç bulmaya gitti ve sonunda öfkeli üç darbenin ardından çekmeceyi açtı. İçinden bir porno dergisi çıktı. İğrenerek onu bir kenara fırlattı. Derginin altında bir tomar yüz dolarlık banknot ve bir tabanca buldu. İki eliyle tabancayı tutup ağırlığını hissetti. Okşadı onu. İnsanlar bununla birbirlerini öldürüyordu. Kalın, karanlık bir alet, neredeyse canlı. Evin altını üstüne getirdi, ama hiçbir şey bulamadı. Sonunda misafir odasındaki koltuklardan birine uzandı ve uyuyakaldı. Bir süre sonra birden sıçrayarak uyandı. Fantasma, onu eteğinden çekiştiriyor, hırlıyordu. Denizden gelen bir esinti usulca dantel perdeleri havalandırıyordu. Yıldızlar boşlukta süzülüyordu. Sessizlik karanlığı büyütüyordu. Koridordan bir ses dalgası yükseldi. Ludo kalktı, girişteki kapıya kadar yalınayak gidip delikten baktı. Dışarıda, asansörlerin yanında üç erkek kısık sesle tartışıyordu. İçlerinden biri levyeyle Ludo'nun kapısını işaret etti:

“Bir köpek, bundan eminim. Bir köpek havlaması duydum.”

“Ne köpeğinden bahsediyorsun Minguito?” Bedenine göre aşırı büyük ve uzun bir askerî üniformanın içinde kaybolan ufak tefek, zayıfca adam Minguito'ya çıkıştı. “Kimse yok burada. Kolonyalistler tüymüş. Hadi, kır şu boktan kapıyı.”

Minguito kapıya yöneldi. Ludo geri çekildi. Kapıdaki darbeyi duydu ve hiç düşünmeden kendini soluksuz bırakacak kadar güçlü bir yumrukla kapıya karşılık verdi. Sessizlik ve bir çığlık:

“Kim var orada?”

“Gidin buradan!”

Gülüşmeler, aynı ses:

“Bir tane kalmış, seni burada mı unuttular anne?”

“Lütfen gidin buradan.”

“Kapıyı aç anne, sadece bize ait olanları istiyoruz, beş yüz yıl boyunca bizden çaldıklarınızı.”

“Bizim olanı almaya geldik.”

“Silahım var, kimse girmesin!”

“Hanımefendi sakın olun, bize sadece mücevherlerinizle biraz da para verin, sonra gideceğiz. Bizim de annelerimiz var.”

“Hayır, açmıyorum.”

“Minguito kır kapıyı!”

Ludo, Orlando’nun çalışma odasına koştu, silahı alıp kapıya doğrulttu ve tetiği çekti. Otuz beş yıl boyunca her gün, o tetiği çektiği anı hatırlayacaktı. Patlama, silahın hafif sıçrayışı. Bileğindeki ani ağrı.

Bu an gerçekleşmeseydi, nasıl bir hayatı olurdu?

“Ah kan! Anne, öldürdün beni...”

“Trinitá! Kardeşim, yaralandın mı?”

“Kaçın, kaçın...”

Sokaktaki silah sesleri çok yakından geliyordu. Her atış, bir diğerini tetikliyordu. Bir mermi kendini gökyüzüne bırakıp kısa sürede onlarcasıyla buluşuyordu. Savaş

halindeki bir ÷lkede küçük bir gür÷lt÷ yeter. Arızalı bir arabanın egzozu, bir roket, herhangi bir şey. Ludo kapıya yaklaştı. Merminin açtığı deliğı görd÷. Kulağını tahtaya dayadı. Yaralının güçlükle nefes alan hırıltısını duydu.

“Su, anne... Yardım et bana.”

“Edemem, yardım edemem.”

“Lütfen hanımefendi, ölüyorum.”

Ludo, tabancayı bir an olsun elinden bırakmadan, titreyerek kapıyı açtı. Hırsız duvara dayanmış halde yerde oturuyordu. Kapkara, gür sakalları olmasaydı onun bir çocuk olduğunu düşünürdü. Çocuksu, terli bir yüz; kin gütmeksizin kadının yüzüne dikilmiş kocaman gözler:

“Ne büyük şanssızlık, ne büyük şanssızlık... Angola’nın bağımsızlığını göremeyeceğim.”

“Özür dilerim, böyle olsun istemezdim.”

“Su... Susuzluktan ölüyorum.”

Ludo koridora korku dolu bir bakış fırlattı.

“Gir içeri, seni burada bırakamam.”

Adam inleyerek kendini içeri sürükledi. Yaralı bedeninin gölgesi duvara yaslanmaya devam etti. Bir karanlık, yerini başka bir karanlığa bırakıyordu. Ludo çıplak ayakla yerdeki gölgeye bastı ve kaydı.

“Aman Tanrım!”

“Özür dilerim büyükanne. Evini kirletiyorum!”

Ludo kapıyı kapatıp kilitledikten sonra buzdolabından soğuk su almak için mutfağa gitti ve dolu bir bardak suyla salona döndü. Adam suyu kana kana içti.

“Asıl ihtiyacım olan şey küçük bir bardak temiz hava.”

“Bir doktor çağıracağım.”

“Değmez, her halükârda beni öldürecekler. Bana bir şarkı söyle büyükanne.”

“Ne?”

“Söyle, bir şarkı söyle benim için, şöyle yumuşak, kadife gibi...”

Ludo babasını düşündü; *cariocaların*³ eski moda kısa şarkılarını, o uykuya dalarken mırıldandığı zamanı. Tabancayı indirdi, tahta zemine bıraktı. Dizüstü çöküp hırsızın küçük ellerini avuçlarının arasına aldı, dudaklarını onun kulağına yaklaştırdı ve ona bir ninni söyledi.

Uzunca bir süre ninni söyledi.

Günün ilk ışığının evi uyandırmasının hemen ardından Ludo cesaretini topladı, hiç zorlanmadan ölü adamı kollarının arasında terasa taşıdı. Kürek bulmaya gitti, çiçek tarhlarından birine, sarı güllerin arasına dar bir mezar kazdı.

Aylar önce, Orlando terasa küçük bir yüzme havuzu yaptırmaya başlamıştı, ancak savaş işleri durdurmuştu. İşçiler de çimento torbalarını, kumu, tuğlaları duvara yığmışlardı. Kadın bazı malzemeleri aşağı sürükledi. Dış kapının kili-

3 Carioca, Brezilya'da Rio de Janeiro'lulara verilen lakaptır. (ç.n.)

dini açıp koridora çıktı, sonra apartmanla dairenin tüm ilişkisini kesen bir duvar örmeye başladı. Duvarı örmek bütün gününü aldı. Duvar örmeyi bitirdikten, çimentoyu sıvadıktan sonra açlık ve susuzluk hissetti. Biraz çorba ısıttı, mutfaktaki masaya oturup yavaşça yemeğini yedi. Artakalan kızarmış tavuğu köpeğe verdi.

“Şimdi sadece sen ve ben varız.”

Hayvan Ludo’nun yanına gelip ellerini yaladı.

Koyu bir lekeye dönüşen kan, giriş kapısında kuruyup kalmıştı. Oradan mutfığa kadar ayak izleri birbirini takip ediyordu. Fantasma kanı yaladı bir süre. Ludo onu uzaklaştırdı. Bir kova su, sabun ve fırça getirmeye gitti ve her yeri temizledi. Sonra sıcak bir duş aldı. Banyodan çıkarken telefon çaldı. Ludo ahizeyi kaldırdı.

“İşler sarpa sardı, dün eşyaları almaya gelemedik, çok yakında geliyoruz.”

Ludo cevap vermeden telefonu kapattı. Telefon yeniden çaldı. Bir an bir sessizlik oldu, kadın arkasını döner dönmeyiz gergin, ısrarcı, çılgılık çılgılığa yeniden çılmaya başladı telefon. Fantasma mutfaktan çıkıp geldi. Her tıngırtıya hiddetli bir şekilde hırlayıp daireler çizerek koşuyordu. Aniden masanın üzerine atladı, telefonun ahizesini yere devirdi. Şiddetli bir düşüştü. Ludo siyah kutuyu salladı, içinde bir şeyler kopmuştu, gülümsedi.

“Teşekkürler Fantasma, artık bizi rahatsız edemeyecekler.”

Dışarıda, çalkantılı gecede roketler, havan topları patlıyor; arabaların kornaları çalıyordu. Portekizli kadın cam-